EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 13.7.2009
KOM(2009) 358 slutlig

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET OCH EUROPAPARLAMENTET

Sammanfattande rapport om bevarandestatus för livsmiljöer och arter i enlighet med artikel 17 i direktivet om bevarande av livsmiljöer

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET OCH EUROPAPARLAMENTET

Sammanfattande rapport om bevarandestatus för livsmiljöer och arter i enlighet med artikel 17 i direktivet om bevarande av livsmiljöer

Sammanfattning

Den första systematiska bedömningen någonsin av bevarandestatusen för Europas mest sårbara livsmiljöer och arter som skyddas genom direktivet om bevarande av livsmiljöer (*habitatdirektivet*) har genomförts som del av den regelbundna rapporteringen vart sjätte år om utvecklingen i 25 medlemsstater och 11 biogeografiska regioner (sju på land och fyra till havs). Denna rapportering saknar motstycke i Europa i fråga om omfång, och har gett en första överblick och referenspunkt för bedömning av framtida tendenser.

Resultaten omfattar åren 2001–2006 och visar att endast en liten andel av de livsmiljöer och arter som anses vara av gemenskapsintresse uppvisar gynnsam bevarandestatus. Medlemsstaternas rapporter visar att livsmiljötyper på gräsland, i våtmarker och vid kusterna är mest utsatta. Gräslandsmiljöer är främst förknippade med traditionella jordbruksmetoder, som håller på att försvinna i hela EU. Våtmarker omvandlas fortfarande regelbundet till andra typer av mark, och lider dessutom av följderna av klimatförändringen. Kustmiljöerna belastas allt mer av turismen och av fysisk planering. En del arter som skyddas genom direktivet, exempelvis vargen, det europeiska lodjuret, bävern och uttern, visar tecken på återhämtning i delar av EU, men både dessa och de flesta andra arterna är mycket långt ifrån att uppvisa sunda, hållbara populationer.

Resultaten visar att de bevarandeåtgärder som omfattas av direktivet, liksom även finansiering och andra instrument inom ramen för sektoriella strategier kan ha positiv verkan. Det krävs fortfarande stora insatser för att bygga vidare på de framsteg som gjorts hittills. Bland annat bör Natura 2000-nätverket slutföras, enskilda områden kan behöva återställas, och både de enskilda områdena och nätverket som helhet kommer att behöva en effektiv förvaltning och tillräckliga resurser.

Slutligen visar rapporterna från den innevarande rapporteringsomgången att relativt få medlemsstater avsätter tillräckliga resurser för övervakning av statusen för arter och livsmiljöer. En förutsättning för ett välfungerande övervakningsprogram är att det finns specialiserad personal och avsevärda resurser. Så länge det saknas tillförlitliga uppgifter är det emellertid inte möjligt att bedöma bevarandeåtgärdernas effekter.

På följande webbplats finns en detaljerad redogörelse för resultaten av rapporteringen enligt artikel 17: http://biodiversity.eionet.europa.eu/article17.

1. INLEDNING

2001 satte EU som mål att till 2010 stoppa förlusten av biologisk mångfald i Europa. Inom ramen för konventionen om biologisk mångfald åtog sig EU att sträva efter det allmänna målet att ”hejda den globala nedgången i biologisk mångfald till 2010”. I sitt meddelande *Att*

stoppa förlusten av biologisk mångfald till 2010 - och därefter[1] bekräftade Europeiska kommissionen återigen målet att hejda förlusten av biologisk mångfald till 2010, och presenterade en färdplan (*Handlingsplanen för biologisk mångfald*) för hur detta mål skulle uppnås.

En förutsättning både för EU:s strategi och den internationella politiken på området är att den biologiska mångfaldens status och utveckling kan mätas på ett tillförlitligt sätt. På EU-nivå utgör de uppgifter som medlemsstaterna samlar in och rapporterar inom ramen för habitatdirektivet[2] en viktig informationskälla för bevarandestatus för några av de mest hotade livsmiljöerna och de mest sårbara djur- och växtarterna.

2. RAPPORTERINGSKRAV ENLIGT ARTIKEL 17 I HABITATDIREKTIVET

Direktivets krav

Enligt artikel 17 i habitatdirektivet ska medlemsstaterna vart sjätte år lämna in uppgifter om hur direktivet genomförs. För rapporteringsperioden 2001–2006 lämnade medlemsstaterna för första gången detaljerade redogörelser för bevarandestatusen för alla enskilda livsmiljötyper (216) och arter (1 182) som tas upp i direktivet och som förekommer inom medlemsstaternas respektive territorier.

På grundval av medlemsstaternas rapporter ska kommissionen sedan sammanställa en rapport (den föreliggande) med en bedömning av de framsteg som gjorts och de bidrag som Natura 2000-nätverket gjort till de mål som anges i direktivets artikel 3.

Bevarandestatus

I artikel 2 i habitatdirektivet anges det att ”åtgärder som vidtas i enlighet med detta direktiv ska syfta till att bibehålla eller återställa en **gynnsam bevarandestatus** hos livsmiljöer samt arter av vilda djur och växter av gemenskapsintresse”, dvs. de livsmiljötyper som förtecknas i bilaga I och de arter som förtecknas i bilagorna II, IV och V till direktivet.

I artikel 1 i direktivet definieras uttrycket **bevarandestatus** för livsmiljöer och arter. Dessa definitioner tar hänsyn till faktorer som ytan på det område inom vilket livsmiljön eller arten förekommer. För livsmiljöer beaktas dessutom livsmiljöns yta, struktur och funktion, och för arter populationens storlek, åldersstruktur, mortalitet och reproduktion. Detta är den grund på vilken en gemensam bedömningsmetod och ett gemensamt rapporteringsformulär ska

---

1 KOM(2006) 216 slutlig, 22.5.2006.

2 Rådets direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter.

utvecklas, enligt vad som beslutades i habitatkommittén[3] i mars 2005[4]. Under 2006 tillhandahöll kommissionen extra vägledning om bedömningsperioden[5].

Biogeografiska regioner

Livsmiljöer och arter som normalt sett förekommer tillsammans finns i regioner med liknande klimat, höjdförhållanden och geologi. Ur ett ekologiskt perspektiv kan Europa delas upp i sju biogeografiska regioner på land och fyra biogeografiska regioner i havet. Därför användes inte medlemsstaternas territorium som referensområde när en arts eller en livsmiljös bevarandestatus bedömdes, utan i stället de olika delarna av biogeografiska regioner i den berörda medlemsstaten (i fält 1 redogörs i detalj för de biogeografiska regionerna).

Rapporteringen

Rapporterna lades fram i elektroniskt format via Europeiska miljöbyråns system *Reportnet*. De nationella rapporterna skulle lämnas in senast juni 2007. Tre medlemsstater höll denna tidsfrist, men medlemsstaternas rapporter fortsatte att komma in till mars 2008[6]. När en rapport från en medlemsstat kom in sågs den över av Europeiska miljöbyråns europeiska ämnescentrum för biologisk mångfald (ETC-BD), som kontrollerade uppgifternas kvalitet och fullständighet. Begäran om förtydliganden, tillägg och ändringar skickades till medlemsstaterna med kort tidsfrist för tillhandhållandet av de uppgifter som saknades eller behövde uppdateras.

Samråd

Medlemsstaterna konsulterades vid tre tillfällen i samband med att uppgifterna utvärderades och denna rapport utarbetades. Först uppmanades de att se över kommissionens nationella sammanfattningar som sammanställts på grundval av de nationella rapporterna. Sedan hölls ett offentlig internetsamråd mellan den 28 juli och den 15 september 2008 för att ge ett stort antal olika berörda parter möjlighet att uttala sig. Ungefär 2 000 besökare från 700 IP-adresser i hela EU registrerades, och nästan 400 kommentarer kom in. 75 % av kommentarerna var relevanta och integrerades i databasinformationen online (*Data Sheet Info*). Slutligen lämnades ett utkast av detta dokument till habitatkommittén.

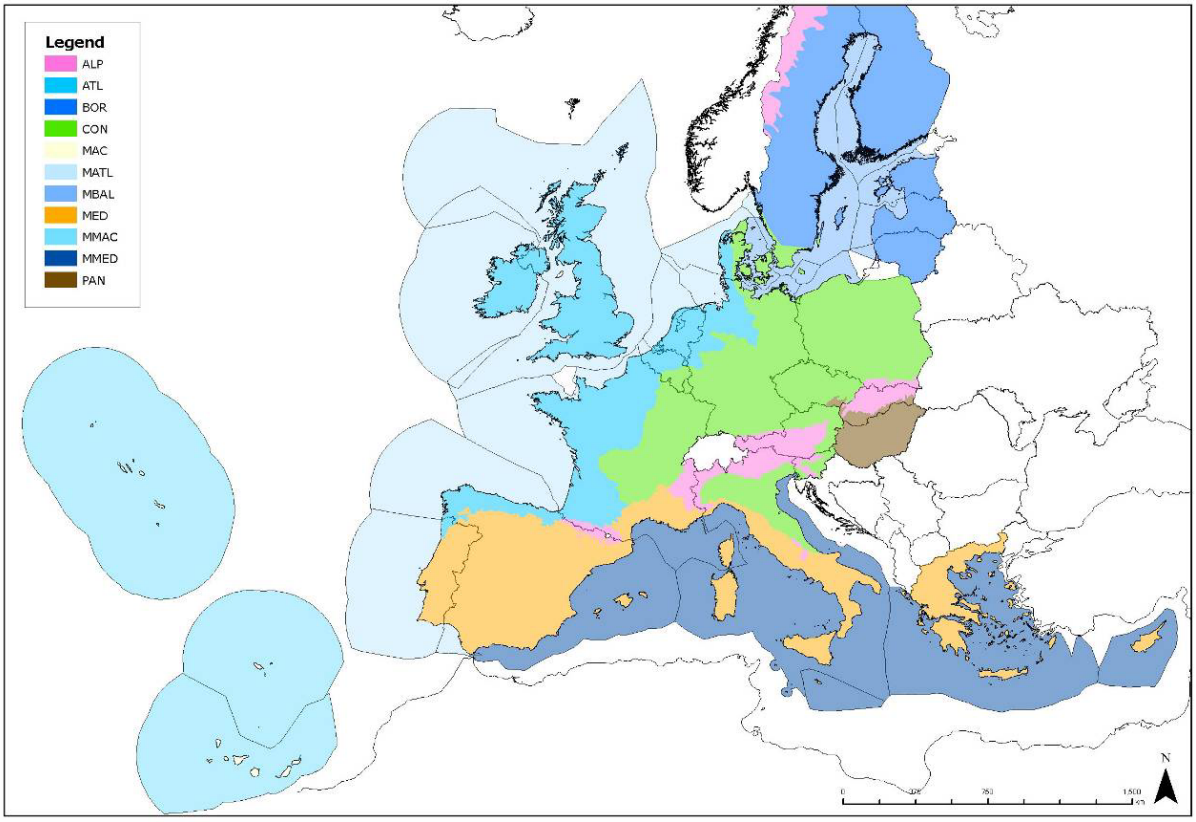
3 En föreskrivande kommitté med medlemsstaternas företrädare som medlemmar, som upprättats enligt artikel 20 i habitatdirektivet och som ska bistå kommissionen med genomförandet av direktivet.

4 *Assessment, monitoring and reporting of conservation status — Preparing the 2001-2006 report under Article 17 of the Habitats Directive*. Not till habitatkommittén, GD Miljö, Bryssel den 15 mars 2005 http://circa.europa.eu/Public/irc/env/monnat/library?l=/habitats_reporting/reporting_2001-2007/reporting_framework&vm=detailed&sb=Title.

5 *Assessment, monitoring and reporting under Article 17 of the Habitats Directive: Explanatory Notes & Guidelines*, oktober 2006. http://circa.europa.eu/Public/irc/env/monnat/library?l=/habitats_reporting/reporting_2001-2007/guidlines_reporting&vm=detailed&sb=Title.

6 Uppgifter som kom in ännu senare har inte längre beaktats.

Fält 1: Biogeografiska regioner

Nyckel till de olika biogeografiska regionerna.

ALP=Alpin region ATL=Atlantisk region BOR=Boreal region CON=Kontinental region MAC=Makaronesisk region MED=Medelhavsregion PAN=Pannonisk region MATL=Marin atlantisk region MBAL=Marin Östersjöregion MMAC=Marin makaronesisk region MMED=Marin Medelhavsregion

3. UPPGIFTERNAS FULLSTÄNDIGHET OCH KVALITET

Saknad information

Sammanlagt angav medlemsstaterna "okänt" som resultat på ungefär 13 % av sina livsmiljöbedömningar och på ungefär 27 % av sina regionala artbedömningar. Antalet "okända" resultat var särskilt högt för arter i södra Europa. Cypern, Grekland, Spanien och Portugal rapporterade okänd status för över 50 % av arterna inom deras territorium. Flera medlemsstater saknade omfattande och tillförlitliga uppgifter om fladdermöss.

Havsmiljöer är särskilt problematiska, eftersom 57 % av de marina arterna och 40 % av de marina livsmiljöerna har klassificerats som "okända". Många medlemsstater har helt enkelt inte tillräckliga uppgifter om bevarandestatusen för marina arter och livsmiljöer inom sitt territorium.

Kvalitet och samstämmighet

Även om det finns uppgifter uppstår det ofta problem på grund av att de samlas in och presenteras på så olika sätt. I mån av möjlighet åtgärdades vissa av dessa brister av ETC-BD i samband med hanteringen och bedömningen av uppgifterna. Kommissionen och medlemsstaterna strävar efter att förbättra den information som lämnas i nästa rapporteringscykel, utgående från de erfarenheter man gjort under denna första rapportering.

4. DE VIKTIGASTE RESULTATEN I RAPPORTERNA ENLIGT ARTIKEL 17

A) Inledning

Europeiska miljöbyråns ämnescentrum för biologisk mångfald har utgående från medlemsstaternas rapporter och med en överenskommen metodik gjort integrerade bedömningar som omfattar de biogeografiska regionerna i deras helhet. Medlemsstaternas bedömningar viktades utgående från vilken andel av arten eller livsmiljön som förekommer på deras respektive territorium. Resultaten lades sedan ihop till en enda, integrerad bedömning för varje biogeografisk region. Sammanlagt gjordes 701 livsmiljöbedömningar och 2 240 artbedömningar på biogeografisk nivå.

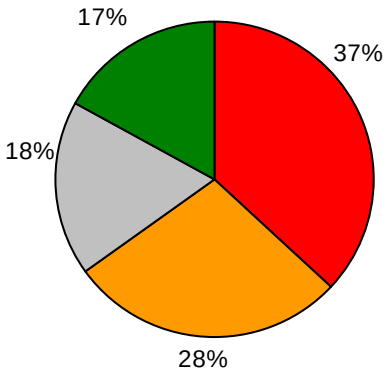
På webbplatsen (http://biodiversity.eionet.europa.eu/article17) finns en redogörelse för medlemsstaternas bedömning av bevarandestatus och den biogeografiska bedömningen (med kartor och datablad), liksom en detaljerad teknisk rapport.

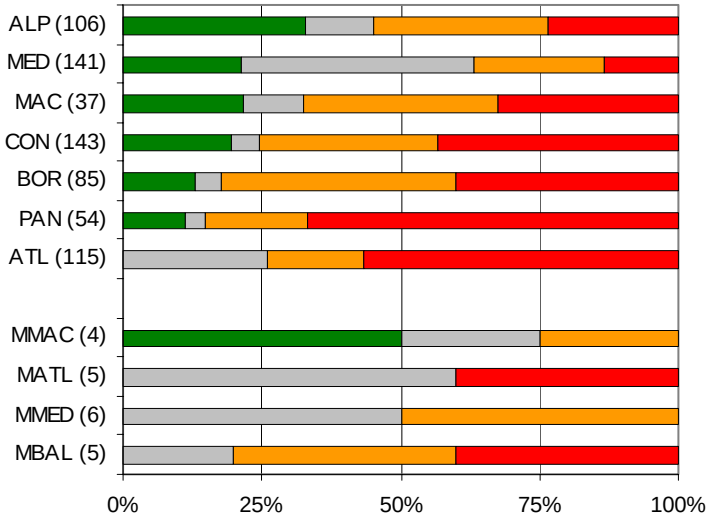
I rapporten delas resultaten av bedömningarna av livsmiljöernas och arternas bevarandestatus upp i fyra kategorier: “gynnsam” (grön), ”otillräcklig” (orange), “dålig/ogynnsam” (röd) eller ”okänd” (grå).

B) Status för de livsmiljöer som ingår i förteckningen i bilaga I i habitatdirektivet

På biogeografisk nivå är nästan 65 % av de 701 bedömningarna av livsmiljöer i bilaga I ogynnsamma. Endast 17 % av livsmiljöbedömningarna är gynnsamma (figur 1 A).

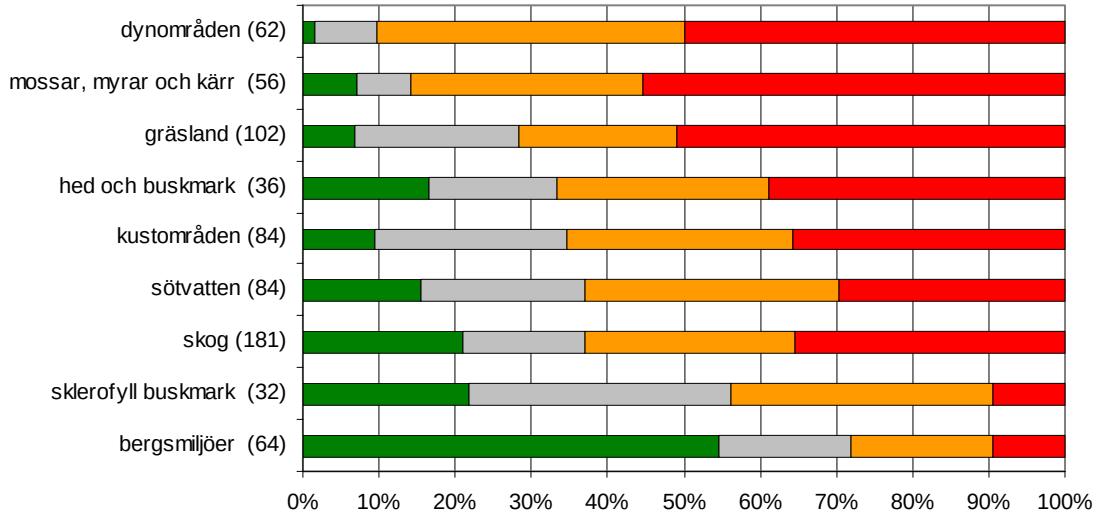
Figur 1 A **Figur 1 B**

Figur 1 A: Sammanfattning av bevarandestatusen för livsmiljöer i bilaga I (procentandelen avser antalet bedömningar)

Figur 1 B: Sammanfattning av bevarandestatusen för livsmiljötyper i de olika biogeografiska regionerna (siffrorna inom parentes avser antalet bedömningar)

Det finns klara skillnader vad gäller bevarandestatusen för livsmiljöer i de olika biogeografiska regionerna (figur 1 B). För den atlantiska regionen föreligger inga gynnsamma livsmiljöbedömningar, medan 20–30 % av livsmiljöbedömningarna i Medelhavsregionerna och de alpina regionerna är gynnsamma.

I bilaga I till habitatdirektivet ingår en mängd olika livsmiljöer, som delas upp i nio grupper av sammanhörande livsmiljötyper, som skog eller gräsland. I figur 2 sammanfattas resultaten av den bedömning som genomförts för var och en av dessa nio livsmiljögrupper.

Figur 2: Bedömning av bevarandestatusen per livsmiljögrupp (siffrorna inom parentes avser antalet genomförda bedömningar för varje enskild grupp)

De flesta gräslandslivsmiljöerna i Europa kräver aktiv skötsel. I och med att man övergivit traditionella jordbruksmetoder har vissa områden drabbats av en förlust av biologisk mångfald. På andra håll är det övergången till intensivare jordbruksmetoder som har lett till problem. Gräslandslivsmiljöer är särskilt hotade i de atlantiska, pannoniska och boreala regionerna.

Mossar, myrar och kärr kräver särskild hydrologisk skötsel. Sådana livsmiljöer är särskilt hotade i de atlantiska och kontinentala biogeografiska regionerna.

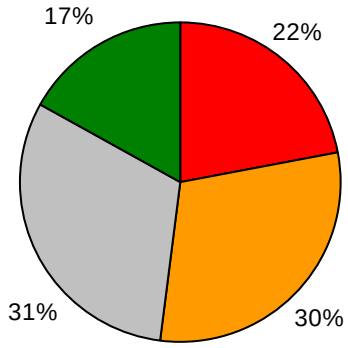
Dynlivsmiljöer är hotade i hela EU, och har nästan inga gynnsamma bedömningar. Medlemsstaterna har identifierat kustutvecklingsprojekt för turism som det främsta hotet.

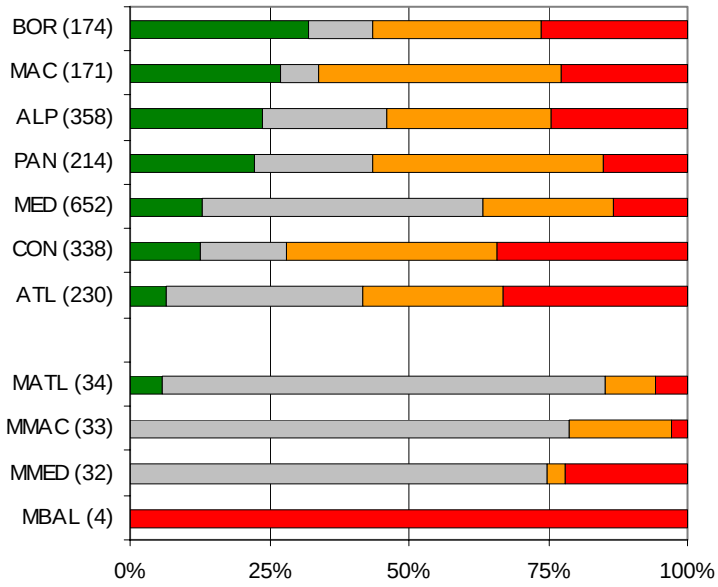
Bergsmiljöer och sklerofyllbuskar (t.ex. olika typer av rasbranter) har ofta en mer positiv bedömning än andra livsmiljöer. Ett tydligt undantag från denna allmänna regel är livsmiljötypen ”permanenta glaciärer”. Det beror på att glaciärer är hotade i hela EU till följd av klimatförändringen.

För skogsmiljöer är situationen blandad, och det är svårare att se allmänna tendenser.

C) Bevarandestatus för arter som förtecknas i bilagorna till habitatdirektivet

Sammanlagt har 2 240 olika artbedömningar genomförts i EU. Endast 17 % av dessa var gynnsamma, 52 % var ogynnsamma och i 31 % av fallen rapporterades bevarandestatusen vara okänd (figur 3 A).

Figur 3 A **Figur 3 B**

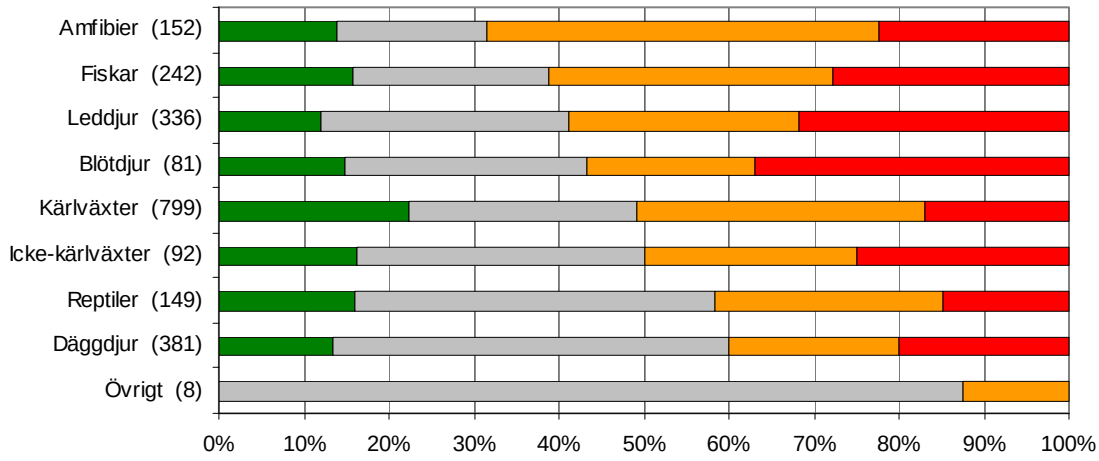
Figur 3 A: Sammanfattning av bevarandestatusen för arter (procentandelen avser antalet bedömningar)

Figur 3 B: Sammanfattning av bevarandestatusen för arter i de olika biogeografiska regionerna (siffrorna inom parentes avser antalet bedömningar)

Den boreala regionen uppvisade den högsta andelen gynnsamma bedömningar av bevarandestatus, följd av den makaronesiska och alpina regionen (figur 3 B). Det mycket stora antalet bedömningar som rapporterats med okänd status i Medelhavsregionerna och de atlantiska regionerna gör det svårt att jämföra.

I havsregionerna rapporterades de flesta bedömningar som okända, utom i Östersjön där alla fyra däggdjursarter genomgående fick dålig bevarandestatus.

Det är svårt att se några systematiska skillnader mellan de stora taxonomiska gruppernas bevarandestatus i EU (figur 4).

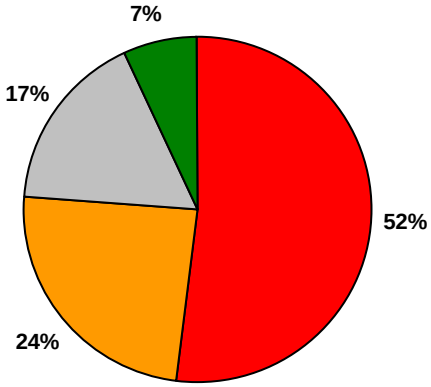
Figur 4: Sammanfattning av arternas bevarandestatus per taxonomisk grupp (siffrorna inom parentes avser antalet genomförda bedömningar för varje enskild grupp)

D) Bevarandestatus för livsmiljötyper som är kopplade till jordbruk

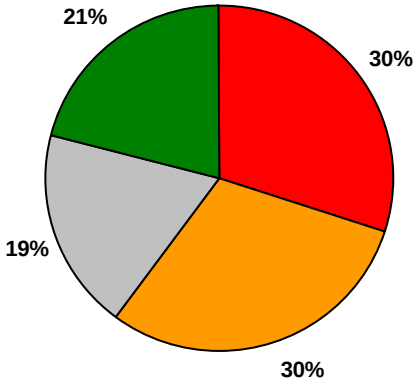
Resultaten av bedömningarna av de livsmiljötyper som är kopplade till jordbruk har jämförts med resultaten för livsmiljötyper som är kopplade till andra former av markanvändning (figur 5). Jordbruksmiljöer har uppenbarligen i allmänhet en sämre bevarandestatus: endast 7 % gynnsamma bedömningar, jämfört med 21 % för icke-jordbruksmiljöer. Särskilt hotade är jordbruksmiljöerna i den atlantiska regionen, där inga jordbruksmiljöer bedömts ha gynnsam bevarandestatus. Den atlantiska regionen har högst belastning av jordbruksmiljöerna, och omfattar några av kontinentens mest intensivt odlade områden. I de pannoniska regionerna och Medelhavsregionerna är andelen gynnsamma bedömningar för dessa livsmiljötyper 5 % respektive 3 %. Medelhavsregionen har emellertid en komplicerad situation, eftersom en så stor andel av bedömningsresultaten rapporteras som okända. Resultaten från innevarande rapporteringsperiod kommer att fungera som riktmärke för bedömningen av resultaten av de många olika åtgärder för att öka den biologiska mångfalden inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken.

Figur 5: Bevarandestatus för livsmiljöer som anses vara kopplade till jordbruk, i jämförelse med livsmiljöer som inte är kopplade till jordbruk

Jordbruksmiljöer (204 bedömningar)

Icke-jordbruksmiljöer (497 bedömningar)

E) Livsmiljöer och arter som påverkas av klimatförändringen

I medlemsstaternas rapporter anges att klimatförändringen har negativ inverkan på bevarandestatusen för 42 livsmiljöer (19 %) och 144 arter (12 %).

Våtmarker som mossar, myrar och kärr påverkas uppenbarligen mest av klimatförändringen, men även dynområdena lider.

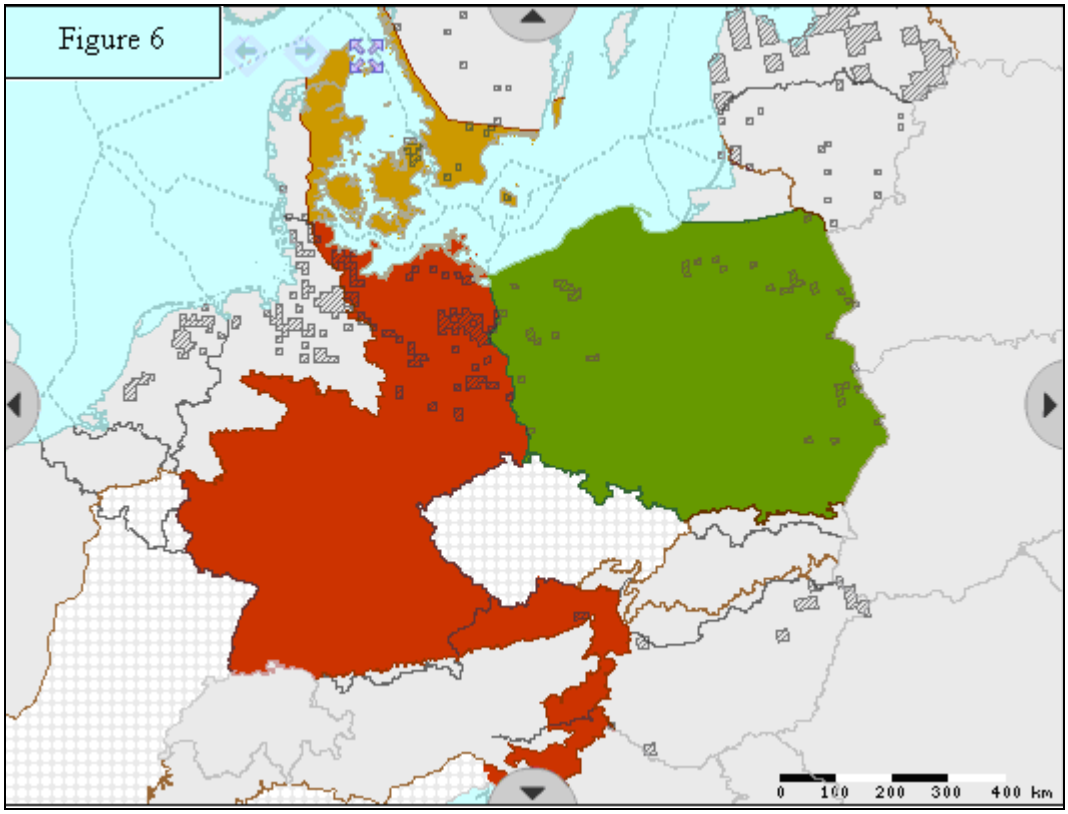
Bland de större artgrupperna är det tydligen amfibierna som reagerar kraftigast på klimatförändringen. De förekommer främst i våtmarker, som i sin tur påverkas kraftigt av klimatförändringen (se ovan). Klimatförändringar kan också påverka fortplantningen, eftersom temperaturförändringar ofta fungerar som signal för att fortplantingsperioden börjar för amfibiearter.

5. BAKOM RUBRIKERNA

Genom rapporteringen enligt artikel 17 har det kommit in omfattande information om bevarandestatus för över 200 livsmiljöer och nästan 1 200 arter i 25 medlemsstater och 11 biogeografiska regioner. I den här rapporten försöker kommissionen sammanfatta de viktigaste resultaten och slutsatserna, men ofrånkomligen leder en sådan sammanslagning och konsolidering till att mycket av den mer detaljerade informationen faller bort.

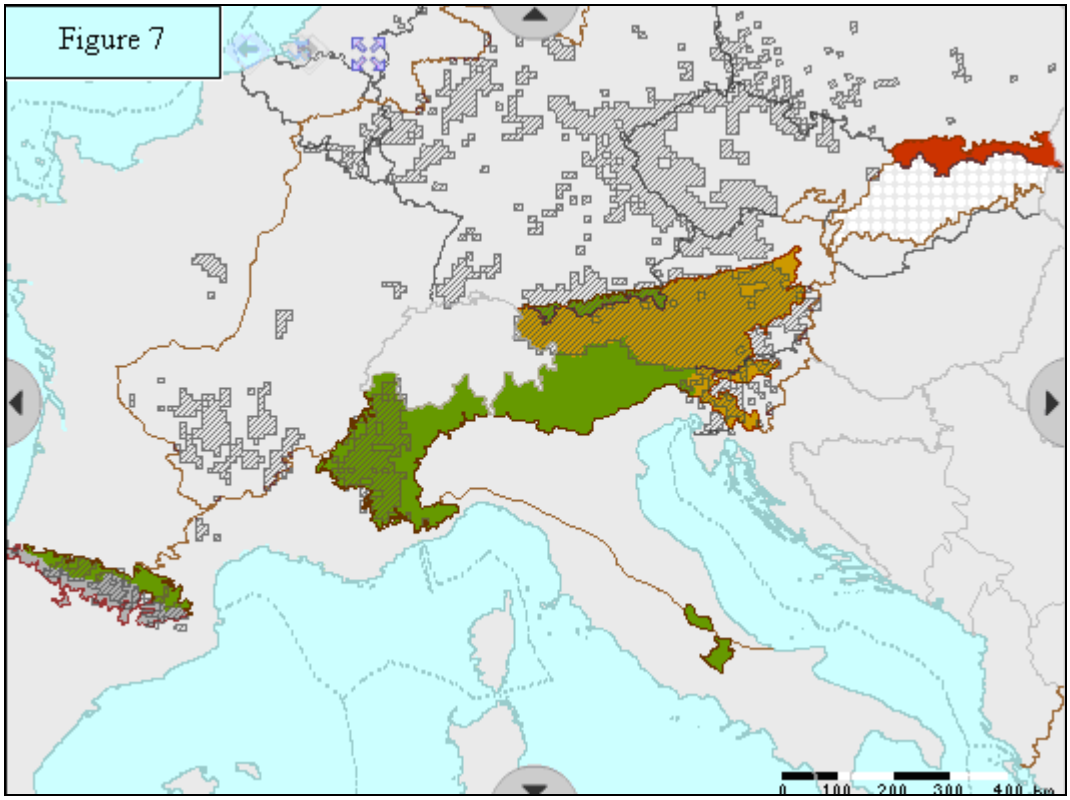
Det övergripande budskapet är att många livsmiljöer och arter har negativ bevarandestatus, men detaljerna visar att vissa arter, som brunbjörnen, vargen och bävern, håller på att återhämta sig och återetablera sig i många områden (dock långt ifrån i alla). Om stora djurarter som dessa utvidgar sina förekomstområden betyder det att rätt livsmiljöer finns tillgängliga, och att det negativa trycket, som jakt och förorening, har minskat.

För många arter och livsmiljöer som i en övergripande bedömning anses ha negativ bevarandestatus inom en hel biogeografisk region visar dessutom en mer detaljerad bedömning att bevarandestatusen varierar från medlemsstat till medlemsstat. Regionala bedömningar grundas på upp till 10 medlemsstatsbedömningar, och negativa resultat omfattar ofta även länder som har rapporterat avvikande resultat. Exempelvis bedöms den gröna mosaiktrollsländan (*Aeshna viridis*) ha dålig/ogynnsam bevarandestatus över den kontinentala regionen som helhet, men den har olika status i vart och ett av de tre länder där den förekommer, som man ser i figur 6.

Figur 6: Medlemsstaternas bedömningar i den kontinentala regionen för den gröna mosaiktrollsländan (*Aeshna viridis*), som omfattas av bilaga IV. Denna arts bevarandestatus har bedömts som dålig/ogynnsam för hela regionen (se http://biodiversity.eionet.europa.eu/article17).

Även växten *Arnica montana* har bedömts ha otillräcklig bevarandestatus i den alpina regionen, men i figur 7 ser man att bevarandestatusen på nationell nivå varierar från gynnsam i väster till dålig/ogynnsam i öster. Detta stämmer emellertid endast i den alpina regionen, eftersom artens bevarandestatus i atlantiska Frankrike och i Benelux-länderna (atlantiska och kontinentala) är dålig/ogynnsam.

Figur 7: Medlemsstaternas bedömning för *Arniva montana* i den alpina regionen (växten omfattas av bilaga IV). Artens bevarandestatus har bedömts vara otillräcklig i denna region
(se http://biodiversity.eionet.europa.eu/article17).

6. KOPPLINGEN MELLAN BEVARANDESTATUS OCH NATURA 2000-NÄTVERKET

A) Inledning

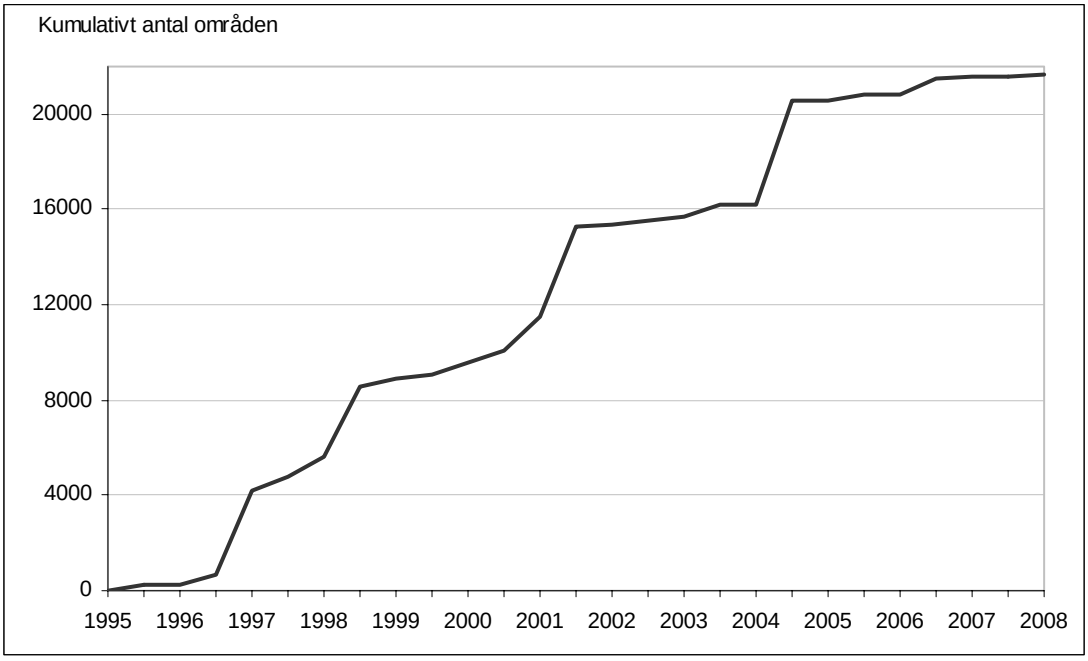
I habitatdirektivet föreskrivs det att kommissionens sammanfattande rapport ska beröra Natura 2000-nätets bidrag till de mål som anges i artikel 3. Natura 2000 syftar bland annat till att bevara eller, där så är möjligt, återställa de livsmiljötyper som anges i bilaga I till direktivet och de arter som anges i bilaga II på en gynnsam bevarandestatus inom deras naturliga förekomstområde.

B) Vad är Natura 2000?

Enligt artikel 3 i habitatdirektivet ska medlemsstaterna upprätta ett antal skyddade områden. Dessa ingår i Natura 2000-nätet (som omfattar områden som valts ut inom ramen för habitatdirektivet och fågeldirektivet). Detta nät är det största ekologiska nätverket i världen. I dag har nästan 22 000 områden valts ut inom ramen för habitatdirektivet. Tillsammans täcker de ungefär 13,3 % av EU:s territorium. Sammanlagt består Natura 2000-nätet av över 25 000 områden (fågeldirektivet och habitatdirektivet tillsammans), utspridda över en rad olika markanvändningstyper: jordbruk, skogsbruk, vildmark. Det täcker 17 % av EU:s territorium.

C) Natura 2000-nätverket och dess bidrag till gynnsam bevarandestatus

Natura 2000-nätet har utvecklats konstant under de senaste 15 åren (figur 8), och nätverkets landbaserade del bör vara färdig till 2010.

Figur 8. Utveckling av antalet områden i Natura 2000-nätet

Enligt direktivet har medlemsstaterna sex år på sig att ta fram bevarandeåtgärder för att skydda ett områdes ekologiska värde, när det väl formellt har tagits med i EU:s förteckning över områden av gemenskapsintresse. Med tanke på förseningarna i upprättandet av nätverket och på att bevarandeåtgärder i många fall fortfarande håller på att utvecklas är det orealistiskt att förvänta sig att man i detta skede skulle kunna se en tydlig positiv koppling mellan Natura 2000-nätet och bevarandestatusen för livsmiljötyper (bilaga I) och arter (bilaga II) som omfattas av direktivet. Det betyder emellertid inte att det saknas positiva exempel (se avsnitt 3 och 4 ovan). I många fall har Natura 2000-områden helt klart haft positiv verkan på lokal nivå, inte minst de områden som finansieras inom ramen för Life eller landsbygdsutvecklingsprogram. Dessutom finns det nu klara vetenskapliga bevis för att Natura 2000-områden som valts ut inom ramen för fågeldirektivet, som antogs 13 år före habitatdirektivet, bidrar kraftigt till skyddet av fågelarter[7]. När de andra och tredje rapporterna ska läggas fram 2013 respektive 2019 bör de positiva verkningarna av Natura 2000 på bevarandestatusen för livsmiljöer och arter som ingår i habitatdirektivet vara tydligt urskiljbara.

[7] *International Conservation Policy Delivers Benefits for Birds in Europe. Science*, 10 augusti 2007.

D) Ekonomiskt stöd till genomförandet av habitatdirektivet

De sammanlagda årliga kostnaderna för att förvalta Natura 2000-nätet uppskattades år 2004 av kommissionen till 6,1 miljarder euro[8]. Utöver detta vidtar medlemsstaterna bevarandeåtgärder utanför Natura 2000-områdena för att uppnå direktivets mål. På EU-nivå kommer det mesta tillgängliga ekonomiska stödet till naturskydd från program för landsbygdsutveckling inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken, och från sammanhållningspolitikens olika program. Dessutom har en rad riktade projekt finansierats inom ramen för Life-programmet, och dessa har också bidragit till att förbättra vissa livsmiljöers och arters bevarandestatus. Det finns stora skillnader mellan de olika medlemsstaternas utnyttjande av de möjligheter att bidra till biologisk mångfald som EU erbjuder med sina olika finansieringsinstrument. Resultaten i denna rapport tyder på att investeringsnivån i många fall behöver ökas om medlemsstaterna ska kunna uppfylla sina skyldigheter inom ramen för habitatdirektivet.

7. SLUTSATS

EU har för första gången genomfört en omfattande bedömning av bevarandestatusen i de mest sårbara livsmiljöerna och i 25 medlemsstater och 11 biogeografiska regioner (sju på land och fyra till havs). Man har nu en fast utgångspunkt för bedömning av den framtida utvecklingen av bevarandestatusen för de mest sårbara arterna och livsmiljöerna. Till sitt omfång saknar denna rapportering av biologisk mångfald motstycke i Europa.

Skyddet av den biologiska mångfalden är en prioritering för EU, och om vår politik ska vara framgångsrik måste vi ha omfattande och tillförlitliga mått på hur den biologiska mångfalden ser ut. Det är därför viktigt att investera tillräckligt i övervakning och rapportering, både inom ramen för habitatdirektivet och fågeldirektivet. Denna rapport visar att många medlemsstater måste investera mycket mer i detta, och att uppgifterna om livsmiljöer och arter i havet är bristfälliga eller saknas helt.

Rapporteringen för 2001–2006 visar att man inte har uppnått gynnsam bevarandestatus vare sig på nationell eller biogeografisk regional nivå för många av de livsmiljöer och arter som ingår i habitatdirektivet. Trots detta finns det tecken på positiv utveckling i vissa fall. Vi måste avvakta resultaten av nästa övervaknings- och rapporteringsomgång innan vi kan bekräfta dessa tendenser.

Nivån på investeringarna i skyddet av den biologiska mångfalden är av avgörande betydelse för direktivets framgång. Den ökade EU-finansieringen i biologisk mångfald under detta årtionde har varit särskilt viktig, och effekterna av dessa investeringar och av ändrade strategier måste övervakas för att se att de leder till permanenta förbättringar av den biologiska mångfalden. Med tanke på vilken enorm uppgift det är att stoppa förlusten av biologisk mångfald kommer det helt klart att krävas större insatser under de kommande åren.

Av medlemsstaternas rapporter framgår det att den allmänna bevarandestatusen för gräsland, våtmarker och kustområden är särskilt dålig. Gräslandsmiljöer är främst förknippade med traditionella jordbruksmetoder, som håller på att försvinna i hela EU. Allmänt sett är

[8] KOM(2004) 431 slutlig: Meddelande från kommissionen till rådet och Europaparlamentet – Finansieringen av Natura 2000.

bevarandestatusen särskilt dålig för de gräsland som är kopplade till jordbruk. I vissa delar av EU har detta att göra med att man övergår till intensivare jordbruksmetoder, men i andra områden har det att göra med att marken överges och inte längre sköts. Våtmarker omvandlas fortfarande regelbundet till andra typer av mark, och lider dessutom av följderna av klimatförändringen. Kustmiljöerna belastas allt mer av fysisk planering.

Natura 2000-nätets landbaserade del är nästan färdig, och nu måste man prioritera utvecklingen och genomförandet av lämpliga bevarandeåtgärder för alla Natura 2000-områden, vilket också omfattar tillräckligt ekonomiskt stöd. För havsmiljön krävs fortfarande betydande insatser innan nätverket är färdigt.